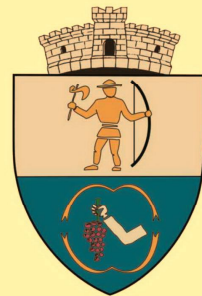

Közszégi dobszó

Hégyközcsatár község hírlapja 2015. IX. Évf. 8. szám, Augusztus

MotoCross enduro bemutató volt szombaton, a csatári Kismezőn

A Hégyközi Napok szombat délelőtti attrakciója minden kétséget kizárólag a terepmotor ügyességi bemutató és verseny volt a csatári Kismezőn

Nagy érdeklődés mellett vette kezdetét szombat délelőtt, 2015 augusztus 1-én, a XVI. Hégyközi Napok keretén belül immár második alkalommal egy terepmotoros bemutató, amely verseny is volt egyben, hogy még jobban fokozzák a bemutató színvonalát.

Sok motoros és motorsportot kedvelő látogatott ki a csatári Kismezőn kialakított pályára, hogy figyelemmel kísérhesék az endurósok ügyességét a nehéz motorokkal, a sok akadállyal felépített pályán. A regisztrációt követően minden résztvevő egy nyilatkozatot tett le, amely szerint saját felelősségére indul a versenyen, majd baleset megelőzési és segítségnyújtási tájékoztatást kaptak, csak ezután indult el a 21 terepmotoros és a 7 ATV-és hogy megmutassák rátermettségüket és levezethessék a felgyülemlett adrenalint.

A helyi és környékbeli motorosok mellett itt voltak magyarországi kollégáik is Kállóból, Berettyóújfaluból, Tiszafüredről és Budapestről, valamint a belényesi endurós sportegyesület három tagja.

A tavalyi jól sikerült terepmotoros bemutatót követően egy maroknyi hegyközi lelkes endurós elhatározta, hogy egyesületet hoznak létre, amely összefogja a környék motorosait. Ezekről a héten pályaeépítés közben beszélgettünk Molnár Józseffel, akit a kollégák és barátok csak Kicsinek becéznek.

- kik is vagytok ti endurósok?

- először is tisztázzuk a szó jelentését, amely talán inkább az angol „endurance” fordításaként kitartás, melyet mind a gépnek és mind az embernek folyamatosan magas teljesítményen és hosszú távon kell produkálnia. Igazából a terepmotorozás a legmegfelelőbb magyar szó rá.

- azt hallottuk, hogy mostmár egyesületként működtek

- a tavalyi bemutatót követően nyolcan elhatároztuk, hogy megalapítjuk a Persistent Enduro Team néven egyesületünket, ez a nyolc alapító tag névszerint: Molnár József, Pótor Roland, Tóth Róbert, Nagy Róbert, Juhász Csaba, Borsi Péter, Kiss Imre és Tóth Zoltán, ők Csatár, Szalárd, Bihar, Kovácsi, vagyis a Hegyköz motorosai, reméljük a többiek is, csatlakoznak hozzánk.

- könnyű sport a terepmotorozás?

- sokan úgy gondolják, főképpen, aki még nem próbálta ki a terepmotorozás valamelyik fajtáját, hogy egyszerű dolog motorozni, terepmotorozni.

Egyáltalán nem egyszerű, sőt! *Igaz, egy terepmotor jóval könnyebb (akár enduróról, akár crossról beszélünk), mint egy utcai motor, viszont terepen jóval több természetes vagy mesterséges akadályt kell leküzdeni, amihez elengedhetetlen, hogy ne legyen nehéz a szerkezet.* Már magának a motor tolása, eldőlés utáni felemelése is megfelelő fizikális állapotot igényel. A terepmotorozás egy olyan sport, ami az embert tetőtől talpig igénybe veszi mind fizikálisan, mind mentálisan. Nagymértékű kitartást, odafigyelést és nem utolsósorban megfelelő alázatot követel ez a sport attól, aki művelni szeretné.

Közben befejeződött a kétfordulós verseny, esések ugyan voltak, de a helyszínen jelenlévő mentősöknek hála Istennek nem kellett beavatkozniuk.

Az elért pontszámok arányában a következő sorrend alakult ki:

- Terepmotoros kategória: I. hely – KONCZ GERGŐ, II. hely – SZABÓ FERENCZ, III. hely – TÓTH ZOLTÁN
ATV kategória – I. hely – KALMÁR ATTILA, II. hely – KRIBUS JANÓ, III. hely – RÁCZ RÓBERT. Olyan szoros volt a küzdelem, hogy a következő helyezettek csak néhány másodperccel maradtak le a dobogósoktól.

A délutáni órákban került sor a hivatalos megnyitóra, amelyen jelen volt Cseke Attila az RMDSZ parlamenti képviselője és Tóth Gyula Hegyközcsatár község alpolgármestere, aki megköszönte a motorosok nagyszerű bemutatóját, mind azoknak a munkáját, akik anyagi vagy bármivel hozzájárultak, és akik nélkül a mai napi terepmotoros bemutató nem jöhetett volna létre,

„...nem szeretnék senkit megsérteni, de külön megköszönöm kiemelkedő munkáját Molnár Józsefnek és Pótor Rolandnak, hiszen főleg ők azok akik összefogták azt a lelkes csapatot, akik megszervezték és kiviteleztek ezt a nagyszerű bemutatót” – mondta az alpolgármester. Az okleveleket és kupákat Cseke Attila képviselő és Dongó az Éjjel nappal Budapest sztárja adták át a versenyzőknek. **Tóth Zs.**

XVI. Hegyközi Napok - szombat délutáni események

A Hegyközi Napok szombat délutánja és estéje fiatalos hangulatban zajlott, inkább a rock zene kedvelőinek kedveztek a szervezők

A XVI. Hegyközi Napok szombat délutánján közvetlen a terepmotor bemutató, versenyt követően került sor a hivatalos megnyitóra, amelyen jelen volt Cseke Attila az RMDSZ képviselője, hiszen ő itt van minden hegyközi rendezvényen, Tóth Gyula a község alpolgármestere, de a helyszínen volt egész nap az Éjjel Nappal Budapest egyik sztárszereplője Dongó, valós nevén Keresztessy Zsolt.

Cseke Attila köszöntő beszédében kihangsúlyozta: „a csatáriak büszkék lehetnek, hiszen a 16. születésnapját érte meg a Hegyköz egyik legszínvonalasabb rendezvénye, lassan eléri a „felnőtt kort”, de a Hegyközön itt rendezték meg elsőként a terepmotor bemutatót, immár második alkalommal, amely sok sportkedvelő motorost és szimpatizánst vonzott a sok akadállyal kiépített pályára. Ugyanakkor mindig szeretettel jövök ide a Hegyközcsatár községi rendezvényekre, itt minden alkalommal színvonalas, mindenki igényét kielégítő

programokat szerveznek, rendeznek azért is vonz ezres létszámú szórakozni vágyót a Kismező. Kívánom, hogy az elkövetkező években is tartsák ezt a színvonalat, tudom nem könnyű szponzorokat találni, de a csatáriak leleményesek ezen a téren is. Jó szórakozást kívánok mindnyájuknak, érezzék jól magukat, érezzék itthon magukat, hiszen az a legfontosabb, amikor itthon mindenki otthon érzi magát!” – mondta a képviselő.

A terepmotor verseny díjkiosztását követően a a Berettyóvízgyári román települések képviseletében öt nagyon tehetséges énekes mutatkozott be a hegyközi színpadon, egyikük alig 9 éves, Octavian Blaga, majd öt Mihai Jula, Florica Ruja, Maria Sidea és Florica Haiduc követett. Mindenki meglepetésére repertuárjukban magyar népdal és mulató is szerepelt román szöveggel.

Ezt követően egy tehetséges énekesnő **Syntia** lépett a színpadra, aki Székelyudvarhelyről érkezett a Hegyközbe, rendszeres fellépő a MuzsikaTv-ben.

„Székelyudvarhelyen élek, saját dalokkal lépek fel, dallamos, dinamikus trackeket hallhat tőlem a közönség. Teljesen a mai kornak megfelelő hangszerelés jellemzi a zenémet, stílusban a pop-dance kategóriába sorolható.” – mondta az énekesnő a fellépés előtt.

Még mielőtt színpadra léphetett volna a mai est első rockzenekara, ismét elkápráztatta táncukkal a közönséget a székelyhídi **Tini Dance Center** és a **bihari B Like** tehetséges fiatal táncosai. Oláh Katalin ma is a színpadról irányított és együtt táncolt tanítványaival, akik ez alkalommal is hozták a tőlük szokásos, magas színvonalú szórakoztató műsort, könnyedén mozogtak a színpadon és látványos előadást produkáltak.

A látványos táncbemutatót követte a nagyváradi **Steel Cross – Acélszív** zenekar élő koncertje. Megtudtuk tőlük, hogy 2012-ben néhány rock zenét kedvelő fiatalember Acélszív néven megalakította azt a zenekart, amely nagy sikerrel szerepelt a nagyváradi Ki mit tud? versenyen. Rengeteg fellépés által egyre népszerűbb lett és a zenekar ma **Steel Cross** néven lép fel nagy sikerrel a községi napokon, rendezvényeken.

A következő élőzenekar Budapestről érkezett, nagy és neves múltjuk van, ők nem más, mint a **Cool Head Klan** napjaink egyik legtöbbször koncertező, és stílusukat tekintve a legeredetibb zenekara. Nehéz kategorizálni a banda zenéjét, talán leginkább a „dirty rock and roll” a legjobban rájuk illő meghatározás. Kemény, de őszinte szövegeik, és erős muzsikájuk jellemzi őket.

A következő fellépők is Budapestről érkeztek, Dongó barátai, a **Chrome zenekar**, amelyet 2008-ban alapított négy elveszett acélozott szívű ifjú. (Varga Zoltán, Kovács György, Tóth Róbert és Máté János) Hosszú időn keresztül csak saját örömeikre pengették lantjaikat a trubadúrok, ma zenéjükkel sok rajongót tudhatnak támogatóként.

A sok fiatalos zene után egy reggelig tartó szabadtéri diszkó vette kezdetét DJ Odival.

Tóth Zs.

Fogathajtás, lovasbemutató a Hegyközi Napok vasárnapján

Tizennyolc fogat és huszonnégy hajtó mérte össze tudását, valamint maguk és lovaik tehetségét vasárnap dél-

előtt a hegyközcsatári Kis-mezőn, a nemzetközi fogathajtó versenyen

Vasárnap délelőtt elsőként a lovak és fogatok szerelmesei gyönyörködhetnek és biztathatták kedvenceiket a csatári Kis-mezőn kialakított fogathajtó pályán. Már a reggeli órákban kezdtek érkezni a fogatok Bihar megyéből és Magyarországról, hogy a hajtók összemérhessék tudásukat és lovaik ügyességét a Hegyközi Napok alkalmával immár hagyomá-

Az idén indítottak el egy vándorkupát, amelyet az a hajtó birtokolhat egy évig, aki a két versenyszám, akadály és vadászajtásban elért összesített pontszám alapján a legjobbnak bizonyult.

A regisztrálásokat követően a díszes szebbnél szebb fogatok és hajtóik biztonsági kísérettel felvonultak Hegyközcsatár főutcáján, majd csak ezután kezdődött el a verseny.

Tizennyolc hajtót regisztrált a nemzetközi bíróból álló versenyfelügyelő bizottság.

A versenyt felügyelő bírák szigorúak és igazságosak voltak, minden hibáért pontlevonás járt. A versenyen résztvevők nem mentek haza üres kézzel, hiszen a győztesek mellett mindenki kapott egy-egy különdíjat, de nemcsak ők voltak a győztesek, hanem a közönség is, hiszen itt a Hegyközben, a Hegyközi Napokon nagy hagyománya van a lovas versenyeknek. A szünetben és egy-egy kis pihenő közben a Hajduszoboszlóról érkezett csikósok id. Fazekas Lajos, ifj. Fazekas Lajos (12 éves) és Nagy Ádám (9 éves) szórakoztatták a jelenlévőket elkápráztatva lovaik tudásával, hiszen ki gondolná, hogy egy ló ülni is tud.

Délutánra megszületett a végeredmény is ennek alapján az akadályajtás első három díjazottjai: I. hely Molnár Lajos (Mo.), II. hely Fitero Petre - Székelyhíd, III. hely Csorba Károly- Nagyvárad. Vadászajtás: I. hely Babó Kálmán (Nagyvárad), II. hely Molnár Lajos – (Mo.), III. hely Fitero Petre - Székelyhíd.

Az összesített pontszámok alapján a hegyközcsatáriak által alapított vándordíjat idén a magyarországi Molnár Lajos vihette haza egy évre, ő minden évben részt vesz a csatári fogathajtáson, sőt minden alkalommal kupákkal tért haza.

A zsűri elnöke ez alkalommal is a jól ismert Rákóczi Lajos volt, aki a Román Fogathajtó Válogatott csapat vezetője. Rákóczi Lajos profi módon kommentálta az eseményeket, hiszen neki nagyszerű tapasztalata van a fogathajtásban.

A pályamester ez alkalommal a magyarországi Kovács Sándor volt, aki a hajtók elmondása szerint egy nagyon összetett pályát alakított ki, de azért segítőknek nem sok dolga akadt a leütemezett bóják visszaállításával, hiszen itt igazi tehetségek mérték össze tudásukat és képességüket.

A nagy hőség ellenére nem történt baleset, a lovak és hajtóik, akárcsak a néző közönség fegyelmezetten és türelmemmel viselte a mintegy hat órán át tartó bemutatót.

A kirendelt mentősöknek nem kellett beavatkozniuk, senki sem lett rosszul. A községi napok további programja a színpadon folytatódott.

Tóth Zs.

A 16. Hegyközi Napok vasárnap délutáni és esti eseményeiről

A kitűnő időjárás és a jól megszervezett rendezvények ezreket mozdított ki otthonaikból és látogattak el a hegyközcsatári községi napokra, a környező falvakból, a megye más településeiről határon innen és túlról

Alig ért véget a fogathajtó verseny, a színpadon máris megérkezett a mulatószene egyik ismert egyénisége a **Jó Laci Betyár**, aki a magyarországi Révfülöpről érkezett a Kis-mezőn felállított színpadra. A közönségnek nem volt ismeretlen a sok népszerű dalszöveg, együtt énekeltek az előadóval.

A színpad mellett e közben nagy volt a készülődés, a **Hegyközcsatári Benedek Elek Gimnázium diákjai** is készültek a mai napra hogy szórakoztassák a közönséget.

Elsőként egy népi, gyermekjátékokat láthattunk, felkészítő Karácsony Éva tanítónő, majd önálló koreográfiában Nagy Andrea és Tamara mutatott be egy pingvintáncot majd egy lambadát. Vakációs dal következett Bondár Éva tanítónő diákjaitól, amelyet az V-VIII osztályosok cowboy tánca követett, őket Moldoványi Tímea tanárnő készített fel. Dudás Bianka és Kóti Tímea saját maguk által koreografált ritmikus gimnasztikát mutattak be nagy sikerrel.

A nemzetközi hírnévvel is büszkélkedhetők **Hegyközcsatári Angels** menettáncosok, úgy a kiscsoport, mint a nagycsoport ismét bebizonyította a csatári közönségnek, hogy a nemzeti és nemzetközi versenyeken elért eredményeik a sok munka és összetartás eredménye, akikre nagyon büszkék szüleik, edzőnőjük Friderika és nem utolsó sorban az egész község, hiszen messze elvitték Hegyközcsatár hírnevét.

A Bihar megyei fiatal tehetség, **Bartha Betti** dalait könnyedén, játékosan adta elő bevonva a közönséget is az éneklésbe nagy sikerrel.

A humorkedvelőkről sem feledkeztek meg a szervezők, hiszen majd egy óráig foghatták a hasukat a színpad előtt immár több ezerre duzzadt közönség a **Szomszédnéni Produkciós Iroda** két kiválóságának Bálint Ferencnek és Tóth Szabolcsnak köszönhetően. Ők a Showder Klub és a Comedy Central tévéműsorok állandó fellépői, a Dumaszínház tagjai, valamint az Erdélyi Humorfesztivál, a régió legnagyobb humor-rendezvényének az ötletgazdái és szervezői.

Mulatószene követte a humoristákat, **Alpár Gyuri**, Drávaszerdahely polgármestere jóvoltából, aki elmondása szerint kezdő ezen a pályán, jó barátja Polgár Petinek, szívből énekel a közönségért és a falujáért.

Polgár Peti visszajáró fellépő Hegyközcstarban, hiszen nélküle az elmúlt években nem voltak szórakoztató rendezvények. Az udvarias, humorista, énekes, dalszerző az idei rendezvény utolsó előtti előadójaként lépett a színpadra.

Peti már szombaton itt volt Cstarban, és nem egyedül jött, elkísérte jó barátja Alpár György Drávaszerdahely polgármestere, aki elmondta, hogy Peti tulajdonképpen községük külsős polgármestere.

A humoros zenei tudását bizonyítván a jelenlévők hasukat fogták a nevetéstől egy órán keresztül, hiszen sokszor visszahívták – tapsolták, ő és társa **Hajdu Geri** pedig engedett a közönség akaratának. Háttértáncosai a magyarországi Tóth Kriszta és a tegledi Labanc Stefánia voltak. A XVI. Hegyközi Napok szórakoztató műsorát a magyarországi X-Faktor győztese **Vastag Csaba** zárta. A kitűnő hanggal rendelkező énekes először jár a Hegyközben, de elmondása szerint, úgy látta és érezte, hogy az itteni közönség nemcsak ismeri, de szereti is dalait.

Mindkét nap lacikonyhák gondoskodtak a közönség ellátásáról, volt itt minden, amit szem és száj kíván, a gyerekek és ifjak számára Vidámpark gondoskodott az előadások közötti szórakoztatásról, nagy sikerrel.

Mint minden alkalommal az idén is a Hegyközi Napok egy nagyon szépen koreografált tűzijátékkal ért véget, köszönet a megyében jól ismert pirotechnikai szakembereknek.

Média támogató a megye közkedvelt napilapjai a Bihari Napló, Reggeli Újság, Biharország és a Partium rádió, amelyet többször is bemondott a két nap során a megye közismert két kitűnő műsorvezetője Juhász Csaba, Fubi, és Száraz Endre.

Tóth Zs.

Vakációs Bibliahét Hegyközsatárban

Sok kis csillag ragyogott a hegyközsatári református gyülekezeti házban az elmúlt hét, 2015 augusztus 3-7 folyamán megtartott bibliahét alkalmával.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerületben két programból is lehetett választani a vakációs bibliahéti alkalmakra. Az egyiket az egyházkerület lelkészei állították össze, míg a másikat a Koen Alapítvány ukrainai csoportja, témáját Eszter könyvére alapozták. Ezt választották a csatáriak is, de Miklós Csaba lelkipásztor elmondása szerint a sajátunkat is megtartják.

A hét öt napján, hétfőtől péntekig az engedelmességről, felelősségvállalásról, bölcsességről, önazonosságról, a nehéz helyzetekből való szabadulásról szóltak a dramatizált történetek, énekek, aranymondások – vagyis a Ragyogj, csillag! című Vakációs Bibliahét, amelyet Hegyközsatár gyermekeinek tartottak a héten felekezeti hovatartozás nélkül, a református gyülekezeti házban.

A nyári kánikula sem riasztotta és szegte kedvüket a gyerekeknek, hiszen sok gyerek gyűlt össze naponta, 35-40 akikkel, önkéntes segítők, tanítók, gyülekezeti, nőszövetségi, a CSAKRISZ (Csatári Keresztény Református Ifjak Szövetsége) tagok élték meg a „ragyogást” a megjelenített bibliai történetek, magyarázatok, kézműves foglalkozások által.

A napi foglalkozásokon a jelenlévők megtanulták, hogy a Sátán miként törekszik arra, hogy Isten egyházát kiirtsa, elpusztítsa. Eszter könyve feltárja, hogy az ilyen rendkívüli válságok miként keletkeznek, és hogyan szabadít meg azokból Isten. Egyben a nehéz körülményekben való megállásról, az ember helyes magatartásáról, viselkedéséről is tanít.

Jó volt látni és tapasztalni a gyerekek örömet és lelkesedését, amint Miklós Csaba lelkipásztor, Spurigán Zoltán kántor magyarázó szavait hallgatták nagy lelkesedéssel, majd a nap végeztével visszamondták a tanultakat saját szavaikkal, amit aznap elsajátítottak. A nehéz erőfeszítő munka gyümölcse meghozza eredményét, hiszen a jó földbe elvetett mag kicsirázik majd termőre válik, így a gyerekekben is az e héten tanultak mind ott van elraktározva elméikben és Isten gondoskodik arról, hogy az ott rejlő kincs mindig és mindenkor felszínre törjön akárhányszor arra szükség van.

A napi tanulást egy jól megérdemelt uzonnázással zárták, amit Miklós Adél tiszteletes asszony, a jelenlévő szülők, nagyszülők, nőszövetségi tagok szorgos kezei készítettek a kis „csillagoknak”. Láttunk fiatal anyukákat, nagymamákat segídezni ki-ki a maga módján és hozzáértésével. A gyülekezeti tagok, a nőszövetség anyagi támogatásban is részesítette a bibliahéti foglalkozást.

A héten tanultakat a vasárnap délelőtti Istentisztelet keretén belül mutatták be a gyülekezetnek, „...gyerekek vigyék tovább Eszter könyvének üzenetét, az öröm üzenetét, Isten kegyelmének evangéliumát, hiszen küldetésben vagyunk, mondjuk el azoknak is, akik ma nincsenek itt.” – bízta a gyerekeket a lelkipásztor.

A jól megérdemelt munka eredményeként szombaton, Miklós Csaba Péter lelkipásztor kirándulásra vitte a CSAKRISZ néhány tagját a meziadi cseppkőbarlangba, útközben betértek és megcsodálhatták a magyarremetei műemlék templomot, ahol Szigeti Ferencz lelkipásztor kalauzolta a lelkes kis csatári csapatot.

A földieper szaporítása és őszi gondozása házikertekben

Ebben a sorozatban kiskerttulajdonosokhoz szólunk, akiknek csak néhány négyzetméter konyhakert, vagy esetenként csak egy-egy napos balkon vagy lépcsőház áll rendelkezésükre kedvenc növényeik termesztésére, ugyanakkor viszont természetszeretők és szívesen figyelnek növényeik tulajdonságaira, igényeire. Ahol a növények megkapják a kellő figyelmet és ápolást, ott azok azt előbb utóbb szép terméssel hálálják meg.

A fentiek értelmében többet lesz szó néhány sor konyhakerti vagy tenyészedenyes ('cserepes') termesztésről mint nagyüzemi táblákról. A növény igényeinek *megértése* és az abból kifolyó hatékony ápolás különös hangsúlyt kap, sőt esetenként egyéni kísérletekre is buzdítjuk a kertészkedő olvasót.

Szaporítás indákról

A földieper (szamóca) a nyár végén fejleszti ki következő évi termőrugyeit, így fontos növények nyárutói-őszi gondos ápolása.

Az első termőév során -közvetlenül a termésérést követően- a földieper önmagát szaporítja és *indákat* nevel. Ahol azok elérik a földet ott meggyökeresednek és őszi fejlett szaporítványt nevelnek. Ha a feltételek kedvezőek, az indák még tovább terjednek és akár 2-3 további szaporulatot is létrehozhatnak. A gyakorlatban legjobb utóbbiakat eltávolítani, hogy az első szaporulat megerősödhessen. Kevesebb, de erős gyökérzetű szaporítvány -már csak a későbbi helykihasználás miatt is- többet ér mint sok gyenge gyökérzetű.

A telepítés időpontja a termesztés módjától függ, saját szaporítványokból többnyire a nyár derekára esik, ami nagy körültekintést igényel. A felszedett szaporítóanyagot még aznap el kell ültetni végleges helyére vagy egy erősítő iskolába és naponta többször kell öntözni. Vizes újságba csomagolva a palánta esetleg egy-két napig tárolható.

Első képünk egy leválasztásra már alkalmas -a nyár közepén- indáról gyökeresedett szaporulatot mutat. Az ilyen -gyenge- gyökérzetű palánta őszi még vagy végleges helyére ültetve, vagy erősítő iskolába telepítve, további erősítésre szorul.

Talajigény

A földieper a termőtalajt illetően nem túlságosan igényes. Mint eredetileg erdei gyümölcs inkább a laza, homokos, mint sem a nehéz, kötött talajt kedveli. Fontos, hogy a talajban elegendő tápanyagot találjon és az ne száradjon ki (amint az erdei talaj sem teszi azt).

A száraz, homokos talajt telepítés előtt feltétlen fel kell tölteni komposzttal vagy más organikus tápanyaggal, hogy a palánták gyökereztetése sikeres legyen.

A szamóca gyökerei a talaj felszínéhez közel helyezkednek el. Ültetéskor feltétlen vigyázzunk arra, hogy a hajtásközpont a talaj felszíne felett maradjon. Teljesen helytelen tehát az olyan ültetés, ahol később csak a levélszárak nyúlnak ki a talajból.

A nedvesség megőrzése érdekében legjobb a területet mielőbb mulcsóval (pl. fűkaszálékkal) takarni. A termésérést megelőzően lehet a már részben lebomlott mulcsót felfrissíteni, esetleg szalmával kiegészíteni.

Mulcsózás helyett lehet az egész területet vékony fekete fóliával is fedni. Ez szintén megtartja a nedvességet, gátolja a gyomok fejlődését és tisztán tartja az érő szemeket.

Tenyészedenyes termesztés

Amennyiben műanyag kertészeti eszközöket is igénybe veszünk, egyszerre több termesztési előnyt is megvalósíthatunk. 5-6 literes, kerti komposzttal töltött tenyészedenyekben pl. 3-3 palánta gyökérzete elfér, lombozata és gyümölcssei pedig kihajolhatnak az edényből (képünk).

Ennél a technológiánál:

- a tenyészedényekbe juttatott komposzt jobban érvényesül mint a szabadföldbe juttatott
- - (csöpögtető) öntözésnél a kijuttatott vízmennyiség szintén jobban érvényesül
- - a fekete tenyészedények a föld felett tavasszal hamar felmelegednek
- - az ültetvény termőterülete változtatható, áthelyezhető, a télutón pl. hajtató berendezésbe vihető
- - a gyümölcs éréskor nem ér a földre, tiszta marad és nem rothad

A merevfalú, vödöralakú tenyészedények előnye a nagyobb űrtartalom mellett a kiszáradás kisebb veszélye. A szamóca felszín közeli gyökérzete miatt -állandó csöpögtető öntözés esetén- sokkal kisebb gyökérterület is elegendő.

Üvegházi hajtásnál vízszintesen lefektetett 6-8 literes tőzegkeverékes zsákokba ültetnek 4-6 palántát, hasonló előnyök, de (a komposztotartalék helyett) állandó tápoldat csöpögtetés mellett. Utóbbi módszer házi kertekbe nem való a tápoldat-csöpögtető berendezések költségei miatt.

Az itt ajánlott módszer a komposztban lebomló tápanyagokra épül és csak ritkán igényel azon túlmenő tápanyagutánpótlást. Ugyanakkor a természettedények tápanyagtartaléka legkésőbb két termőév alatt kimerül.

Baloldali képünkön egy *Elsanta* állomány látható három, erősítő iskolából kikerült tövel vödörnkint. Alábbi képünkön a korai *Elvira* fajta látható termő állapotban, egyetlen tövel 5-literes, vékonyfalú tenyészedényben.

Fagyok, kártevők, betegségek

Télire a szamóca 'visszahúzza' leveleit és rövidnyelű lombozattal takarja a tő érzékeny középső részét. Hótakaró esetén ez a fagyvédelem többnyire elegendő, de erősebb, hó nélküli lehüléskor kevés lehet. Érdemes ezért a szamócaültetvényt télire laza lombtakaróval vagy átlátszó lyukacsos fóliával fedni. Utóbbi a tavaszi korai beindulást is elősegíti, de a virágzáskori fagyvédelemre nem elegendő. A virágok ugyanis már -1 foknál megfagynak.

A fajták fagy- és betegségérzékenysége eltérő. Fontos a természetést ellenőrzött vírusmentes szaporítóanyaggal kezdeni valamint az, hogy a növények bőséges organikus tápanyag és vízellátás mellett növekedhessenek.

Két termőév után érdemes az állományt teljesen lecserélni, úgy a szabadföldön mint a tenyészedényekben. Ehhez magunk nevelhetünk szaporítóanyagot elsőéves tövek indáiról. Nagybani termelők sokszor évente cserélik az állományokat és nagy gondot fordítanak vírusmentes szaporítóanyag beszerzésére.

Gombabetegségek közül leginkább az éréskori rothadás (botrítisz) jelenthet veszteséget, de ez a bogyók 'légies' elhelyezkedése esetén elkerülhető.

Fajták

Eredetileg Európában csak a különleges zamatú erdei szamóca volt honos és ismeretes. A mai nagyobb, 'ananász' fajták eredete Észak és Dél-Amerika. Ezekből nemesítették és nemesítik ma is a legkülönbözőbb új fajtákat. Míg Magyarországon hagyományosan a piroshúsú, lekvárkészítésre is alkalmas fajták ismeretesek (Senga Sengana, Gorella, valamint a magyar Fertődi 5, Kortes, stb.), a koratavasszal déli országokból vagy nyugati üvegházakból nagyszemű, belül fehérhúsú, kemény, jól szállítható, de többnyire íztelen fajtákkal találkozunk (*Elsanta*, stb.).

Amennyiben a nyár végén vagy ősszel látunk friss szamócát a gyümölcsárusoknál, azok vagy *frigó*, azaz hűtőházi tárolással készletetett, majd onnan pl. a nyár közepén kiültetett és 6-7 hét alatt termő, de rendkívül öntözésigényes természetéből származnak, vagy pedig *kétszertermő* fajtákról (*Ostara*, stb.).

A kétszertermők kezelése frigókénál lényegesen egyszerűbb. A későbbi nagyobb bogyók érdekében szokás ezekről az első termés virágjait eltávolítani. Így végül ezek a tövek is csak egyszer teremnek, de nagy bogyókat szüretelhetünk azokról. [Az átlag vevő -mint ismeretes- kizárólag a gyümölcs külseje, tisztasága, csomagolása és tálalása szerint vásárol. Ezt ma már jól tudják a termelők is. Éppen ezért marad szerepe a házikertben a *különleges fajtáknak*, mint pl. a rendkívül aromás, zamatos, de kisszemű, sötétpiros "Frau Mieze Schindler" különlegességnek.]

Hajtás

Déli országokban mint pl. Spanyolországban a korai fóliás hajtás már évek óta óriási területeken folyik. Hollandiában a fűtött vagy fűtetlen üvegházi hajtás terjedt el leginkább. Az üzemi hajtató berendezésekből származó gyümölcsöket szinte kizárólag friss fogyasztásra termesztik, éppen ezért azok ízletes csomagolásban tálalva kerülnek a piacra.

Házi kerti fóliaalagutakban vagy fűtetlen fóliásátrákban 2-3 hetes éréselőnyt lehet elérni. Ezek a hajtató berendezések segítenek a virágzáskori fagyok valamint a későbbi madárkárosítás ellen is. Minden hajtásnál problémás a virágok tökéletes beporzása, mert a tökéletlenül beporzott virágokból csak apró és torz termés fejlődik. Kerti hajtatókban -ha a szellőztetés nem elegendő- a kézi beporzás puha tollseprőkkel eredményes szokott lenni. Nagyüzemekben a beporzást a már kora tavasztól a hajtatókba telepített méh- vagy poszméhcsaládok végzik. Házi kerti hajtató berendezésekről sorozatunk egy későbbi számában írunk.

Augusztusi jeles napok meteorológiailag

Augusztus hónap régi neve a rómaiaknál „Sextilis” volt, mert a hatodik (sextus) hónapja volt az eszterdőknek. Ez az elnevezés maradt meg még a Julius Caesar-féle naptárreform után is.

Amikor azonban Augustus császárnak, **Krisztus előtt 7-ben,** az időközben újra felszaporodott szökőnapok miatt újabb naptárrendezést kellett végrehajtania, ennek a hónapnak a nevét is megváltoztatta. Miután életének legtöbb szerencsés eseménye ebben a hónapban játszódott le, ezért a saját felvett nevével jelölte meg ezt a hónapot. **Azóta hívjuk Augustus-nak,** azaz a magyar helyesírás szerint augusztusnak az utolsó nyári hónapot.

Augusztus még ugyan nyári hónapnak számít, de a napi hőmérséklet átlagos maximuma már csökkenni kezd, illetve a nappali órák száma is egyre kevesebb, korábban érkezik az este. Statisztikailag kimutatható az is, hogy augusztus 20. után, hazánkban igen gyakran vált az időjárás is, válik hűvösebbé csapadékosabbá. Mindezek ellenére számos szélsőségesen meleg napot regisztráltak ebben a hónapban is, pl.:

1990 augusztus 16., 37,4 °C, Nagykáta;

1943 augusztus 21., 39 °C, Budapest;

2000 augusztus 21., 41,7 °C, Békéscsaba.

- **augusztus 1.:** 1861 augusztus 1-én jelent meg az angliai Times magazinban, nyomtatásban az első időjárási prognózis. Az előrejelzést Robert Fitzroy admirális, a Brit Kereskedelmi Tanács meteorológiai hivatalának vezetője állította össze.
- **augusztus 5.:** Havas Boldog Asszony ünnepe Rómában. A hagyomány szerint a 352-366 között uralkodó Szent Liberius pápának álmában maga a Szűzanya adta tudtára, hol építsen számára méltó templomot Rómában. A pápa csodás álma 366. augusztus 5-re virradóra történt. Aznap reggel a Szentatya kinézve palotája ablakain, Róma hét halmának egyikén, az Esquilinuson fehéren tündöklő havat pillantott meg. A természeti csodát a Szűzanya jeleként értelmezte, ezért ezen a helyen építették fel a Santa Maria Maggiore bazilikát, amelyet azután augusztus 5-én szenteltek fel.
- **augusztus 7.:** Szt. Donát, a villámoktól védő szent napja. Donáthoz különösen villámcsapás, jégeső távol tartásáért imádkoztak. A szőlőkben szobrot, kápolnát állítottak neki; a falvainkban, városainkban a templomok harangjait többnyire neki szentelték. Nyilvánvalóan abban a hitben, hogy a harangzúgás „visszaveri” a mennydörgést, és ami azzal jár: a harang érce felfogja a mennyköcsapást.
- **augusztus 10.:** Lőrinc nap. Ha Pétertől (1.) Lőrincig (10.) nagy a hőség, soká fehér lesz a tél. Lőrinc után nincs zivatar. A dinnye majd szept. 5-én pisil.
- **augusztus 10.:** 1841-ben ezen a napon állítólag köeső esett Sopronban, a Magyar Kurír akkori híradása szerint.
- **augusztus 12.:** Ezen a napon, illetve az e körüli éjszakákon figyelhetők meg Szent Lőrinc könnyei, azaz a Perseidák meteorraj tagjai az éjszakai égbolton. A meteorraj hullócsillagai július 17. és augusztus 24. között végig láthatók, de a legtöbb Perseida meteort augusztus 11-12-én láthatjuk, egy-két nappal Lőrinc napja után. A Perseidák (a Perseus csillagkép irányából érkező meteorok) valójában a Swift-Tuttle-üstökösből származó porszemcsék, melyek bolygónk felső légkörébe ütközve hozzák létre a látványos meteorjelenséget. Első megfigyelése Kr.u. 36-ban történt Kínában. A 8-11. században rendszeresen, később szórványosan említik a rajt, majd 1835-ben Adolphe Quételet a hivatásos nyugati tudomány számára is felfedezte a rajt, amely 1839-ben óránként 160 meteoros maximumot produkál.
- **augusztus 13.:** Hazánkban ezen a napon figyelték meg a legkorábbi hóesést 1948-ban, Zircen.
- **augusztus 19.:** A krónikák feljegyzése szerint ezen a napon, 1796-ban egy heves, jégesővel is járó zivatar folyamán egy 1 kg 12 dkg súlyú jégtömb esett le az égből Csokonyavisontán, Somogy-megyében.
- **augusztus 20.:** 2006-ban a fővárosi ünnepség keretében rendezett tűzijátékot elérte egy igen erős zivatarláng pontban a kezdéskor, azaz este 9-kor. 120 km/órás széllekeéseket is mértek. A tömegben pánik tört ki. Egy fa a rakparton kidőlt, több embert maga alá temetett, 2-en meghaltak. 2-en a Dunába estek egy csónakról. Egy asszony szívrohamot kapott a pánikszerű menekülés közben.
- **augusztus 24.:** Bertalan napja. Ezen a napon kezdődik a Szűz Hava. Sok helyen őszezdő napnak tartják.

Az elmúlt években már ismertettünk kedves olvasóinkkal olyan természetes alapanyagú recepteket, amelyek segítenek bizonyos betegségek megelőzésében, vagy éppen kezelésében. Az alábbiakban néhány tipp, amely hasznos lehet bárkinek. Az alábbi receptek a Diabetika.info honlapon olvasható, lap amely a természetes gyógymódot népszerűsíti.

KORPÁS ÉS ZSÍROS HAJ:

3 gr. Diólevelet le kell forrázni 2 dl. vízzel, majd 10 perc után be kell dörzsölni a megmosott hajba és 10 percig rajta hagyni, majd leöblíteni. Ha nem öblítjük le, akkor a hajhagymákat működésre serkenti és hajnövekedés lesz.

AGYI VÉRELLÁTÁS:

félleg megtöltünk egy kisebb dunsztos üveget megpuhított fokhagymával és 2 dl. almaecettel leöntjük. Ezt érleljük legalább egy héten keresztül, majd a két nyaki eret két oldalt időnként bekenjük és beledörzsöljük az érbe.

AGYI EREK TISZTÍTÁSA:

Cavinton helyett: 3 gr. kis téli zöld meték és 3 gr. orvosi veronika ezt leforrázzuk 2 dl vízzel 10 perc állás után megiszszuk, naponta 2x 1-1 csésze.

FOGÍNYGYULLADÁS, ÉS SZÁJÖBLÖGETÉSRE A LEGJOBB:

3 gr /egy csapott evőkanál/diólevél 2 dl. felforralt víz, 10 perc állás után beletenni valamilyen kis üvegbe és minden fogmosás után ezzel öblögessünk.

PORCKORONGKOPÁS, AMIKOR A ZSELÉS ANYAG KIFOGY A PORCOK KÖZÜL:

A boltokban kapható ételzsélatint /a ráírt elkészítési mód szerint elkészítjük, és amikor már dermed, öntsünk még rá forralt vizet, és villával törjük át, hogy kenhető legyen, a fájós részre rákenjük esténként, úgy, hogy bevizezzük, vagy a térdünket, vagy a könyökünket, vagy a gerincünket és belemasszírozzuk, teljesen beszívódik, ami még marad a bőrünkön, azt nedves ruhával töröljük le. Naponta egy mokaáskanállal együnk is belőle, garantálja, hogy 6 hónap után visszatermelődik a zselé a porcok közé.

KÖTŐHÁRTYA GYULLADÁS A SZEMEN:

szemvidítófű egy csapott evőkanál 2 dl. víz, leforrázni 10 perc állás után ezzel kenegetni a szemet.

SZEMÜNKRE, HA MÁR NEM LÁTUNK JÓL:

diólevél tea, egy csapott evőkanál, 2dl. víz, leforrázni, 10 percig áll és ezzel kenegetni, vagy beáztatott vattapamaccsal betakarni a szemet és 10 percig pihentetni. Ha zöldhályog van, akkor 1 évig kell használni.

HOMLOK, ORR, FÜL ÉS ARCÜREGGYULLADÁS:

diólevél egy cs. evőkanál tea, 2 dl. forróvízzel forrázni, 10 perc állás után naponta 1x2x felszívni és próbálni bent hagyni az orrüregben, úgyszintén egy idő után kifolyik. A szájat és torkot öblögetni ugyanevvel a teával, a megmaradt megáztatott diólevelet éjszakára a fájós helyre dunsztkötésben rakjuk rá a területre. A papsajt tea hidegen készül, 2-3 órát állni hagyjuk, és ezzel kenegessük be az orrjáratot.

MANDULAGYULLADÁS ESETÉN:

közönséges galajteát kell inni. Náthára és köhögésre a bodzavirágból készült tea a leghatásosabb.

MÁJ ÉS EPE:

Nagyon sok bennünk az idegen anyag, sok a különféle vegyszer az élelmiszerekben, volt egy konferencia és ott elmondták, ha továbbiakban is ennyi vegyszeres ételt eszünk, a fehér emberekből csak 7% marad meg a földön.

KESERŰ ÉTELEKKEL KELL A MÁJAT TISZTÍTANI ÉS INGERELNI AZ ÜRÜLÉSRE AZ EPÉT.

Ilyenek: a pemetefű tea, az ezerjófű tea, a gyermeklancfű leveléből készült tea, a rukkola saláta /nagy bevásárló központokban lehet kapni lilás színű salátát/ nagyon keserű, de minden nap a salátánkba keverjünk bele egy kicsit. > HA MÁR CISZTA VAN A MÁJBAN AKKOR A LEGJOBB **adiólevélből** készült tea. 6 hétig kell inni és a leforrázott diólevelet dunsztkötésben éjszakára a májra kell tenni.

MAGAS KOLESZTERIN:

nem jó, mert az érfalakban lerakódik a zsír, normál értéke 0-5.1, ha már 4 felett van az kifejezetten nem jó érték. Tyúkhús teát kell inni, addig, amíg az érték nem lesz jó.

EPEKŐ:

minden, este sok retket kell enni, de csak este, mert napközben szinte mérgezi a szervezetet a retek.

GYOMORÉGÉS:

Étkezésnél, minden falatot legalább 60x meg kell rágni, az íze is ilyenkor jön ki az ételnek. A hurutos gyomorsavat termel és ettől ég a gyomor, ennek kiváltó oka a gyomorideg. 6 hétig 1 csapott evőkanál orbáncfű 2 dl. forróvíz, 10 perc állás után minden nap meginni.

Széklet: Sok rostos ételt kell enni. Az alma lereszelve hashajtó, ha pedig rágjuk, akkor hasfogó.

NAGYON JÓ SZÉKLET van a szilvától, szőlőtől, Igmándi keserűvíztől.

HA SZORULÁS VAN,

akkor erősségi sorrendben az alábbi teákat lehet fogyasztani: Gyujtoványfű-tea, mezei kótáng virág hígabb széklet kökényvirág kutyabengekéreg a legerősebb, vagy a bodza fiatal rügye.

HASMENÉS:

Nem jó a kamillatea, mert teljesen szétroncsolja a bélbolyhokat.

Diólevél tea fogyasztása 6 hétig. Vadsóskamag nyersen darálva.

Forrás: diabetika.info